

Klimaat versus natuur

Bij 'klimaatbeleid' denken de meeste mensen aan 'duurzaamheid'. Alsof wat 'goed is voor het klimaat', vanzelf 'goed zou zijn voor de natuur'. Maar dat is een misvatting. Denk alleen maar aan alle batterijen die nodig zijn voor elektrische auto's en de chemische bestanddelen van zonnepanelen. En nu wordt onder het mom van klimaatbeleid de Noordzee omgeturnd tot een industriegebied. Waar eens de zee tekeer ging, staan straks tienduizenden gigantische windturbines, miljoenen zonnepanelen, talloze productiefaciliteiten voor waterstof en liggen dikke elektriciteitskabels en waterstofpijpleidingen. Hoe duurzaam is dat? ► P6-7

De Noordzee wordt een industriegebied

De Noordzee moet 'Europa's nieuwe energiecentrale' worden. Om dat te bewerkstelligen tekenden Nederland, België, Duitsland, Denemarken, Ierland, Frankrijk, het Verenigd Koninkrijk, Noorwegen en Luxemburg tijdens de Noordzeetop in Oostende op 24 april 2023 voor de bouw van zo'n 30.000 gigantische windturbines in 2050.

De Andere Krant

Elze van Hamelen

1-7-2023

Voor Nederland betekent dit een uitbreiding van de huidige 289 windmolens op zee naar 2100 in 2030. De mogelijkheden voor een verdere uitbreiding naar 5000 turbines in 2040 en 7200 in 2050 worden onderzocht. De rijksinformatiesite 'Wind op Zee' legt uit dat de windmolenparken deel zullen gaan uitmaken van een groter 'Noordzee-energiesysteem'. Naast windturbines is er voor 2030 ook 3 gigawatt aan zonnepaneelopwekking op zee gepland. Volgens onafhankelijk adviseur Maarten van Andel komt dat neer op 7,5 miljoen drijvende zonnepanelen "die ook bij windkracht 12 en met tonnen zoutaanslag en meeuwenpoep goed moet blijven werken. 2000 hectare zonneparken – zo groot als het Veerse Meer – waaronder zeealgen, -planten, plankton en -dieren geen zonlicht meer krijgen en dus sterven. 7,5 miljoen zonnepanelen in 7 jaar installeren betekent 3000 zonnepanelen per dag."

Daarnaast staat grootschalige waterstofproductie op zee in de planning voor 2031. Dit betekent dat industriële elektrolyse-installaties worden gebouwd in zee waarin windenergie wordt omgezet in waterstof. Al deze activiteit wordt verbonden middels 'energiehubs' waar elektriciteitskabels en waterstofleidingen samenkomen. Er komen niet alleen verbindingen naar het Nederlandse vasteland, maar ook tussen de Noordzeelanden onderling.

Wat hierbij wringt is dat de EU tegelijkertijd maatregelen neemt voor 'natuurherstel'. De Europese Commissie presenteerde op 22 juni 2022 een 'wet Natuurherstel voor mens, klimaat en planeet' waarin onder meer wordt aangegeven dat in 2030 "minstens 20% van het land en de zee in de EU hersteld moet zijn" en in 2050 "alle ecosystemen". Lidstaten worden verplicht om nationale herstelplannen vast te stellen, die onder meer voorzien in "het herstel van mariene habitats zoals zeegrassen of sedimentbodems, en het herstel van de habitats van iconische mariene soorten zoals dolfinen en bruinvissen, haaien en zeevogels". Het Europese Parlement stemt in juli over dit controversiële wetsvoorstel.

De nieuwe wet komt bovenop een klein arsenaal aan supranationale, internationale en regionale wetgeving die nu al geldt op de Noordzee. Op mondiaal ni-

veau spelen het VN-Biodiversiteitsverdrag en de VN-Sustainable Development Goals (SDG's). Via het regionale OSPAR-verdrag stemmen deelnemende landen, waaronder Nederland, Noordzeebeleid af om het zeemilieu te beschermen. Op Europees niveau gelden de Kaderrichtlijn Mariene Strategie (KRM), de Vogelrichtlijn (VR) en Habitatrichtlijn (HR), de Richtlijn Maritieme Ruimtelijke Planning (MRP) en de Kaderrichtlijn Water (KRW) met dochterrichtlijnen.

Alle inspanningen voor natuurbehoud lijken vooral ten koste te gaan van de visserij, niet van de windmolens en zonnepanelen. Via de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn worden zogenaamde 'Natura 2000' gebieden aangewezen. In deze gebieden wordt niet, of zeer beperkt gevestigd. In Nederland gaat dit om totaal 162 aangewezen gebieden. Vertaald naar beschermde gebieden op de Noordzee is in 2023 13,7% gesloten voor bodem beroerende visserij. Deze hoeveelheid wordt mogelijk nog uitgebreid. Op nationaal niveau is in het Noordzeeakkoord – het overleg tussen partijen, 'stakeholders', met belangen op de Noordzee – al vastgelegd dat dit zal oplopen naar 15%. Echter, in de Europese biodiversiteitsstrategie is het doel gesteld dat 30% van al het land en de zee in 2030 beschermd gebied moeten zijn.

7,5 miljoen drijvende zonnepanelen in de Noordzee

"Als gevolg van de bescherming van natuurgebieden en de grootschalige uitrol van windparken op de Noordzee gaan visgronden verloren", wordt erkend in het overheidsprogramma Noordzee 2022-2027. Als alternatief wordt de aquacultuur gestimuleerd. Het programma voorziet kansen voor de kweek van zeewier en schelpdieren in de windmolenparken. Echter, "de ontwikkeling van mariene voedselproductie staat nog in de kinderschoenen", zo wordt erkend, en "nog niet voor alle pilots en ideeën zijn verdienmodellen zijn ontwikkeld". Ook zijn er een "aantal uitdagingen", zoals het onttrekken van nutriënten uit de zee bij grootschalige zeewierkweek.

Het programma Noordzee 2022-2027 stelt ook dat de visserij dient te 'verduurzamen', door middel van "inzet van innovaties waardoor negatieve effecten op het ecosysteem, emissies en verspilling verminderen". Dat is nogal wrang, omdat de baanbrekende innovatie van de pulvisserij, waardoor de bodem minder beroerd werd, er selectiever gevestigd kon worden, met minder bijvangst, en wel tot 50% op brandstofkosten kon worden bespaard, door een effectieve lobby in de EU verboden is. ■

Illustratie: Wilfred Klap

den hebt waarvan je processen al snapt. En aantal vaste plekken verandert, kun je malen en ingrijpen. ing die de Noordzee dat de visserij ompe. Dat gaat ook te Noordzee. Ik om te horen wat gaat gebeuren. vissers wil heel ij betreft zouden erijgebieden in-den, waar vissers m met duurzame in die gebieden, maar mag wor- isserij, vooral in n Noordzeewerk uw, had een van p de Noordzee. om te pleiten ieden. Net als en de effecten k goed gemo- worden.

erassingen ko-

dat komt wel groot. Zolang kt waar je de et neerzet, en t wat je doet lke gebieden ar toen werd en het aantal aterstof pro- wacht even, eg'. Productie ij inefficiënt ere technie- bijvoorbeeld bben we bin- nnepanelen er nodig. Dan molens neer- e zouden we ouden. Het is g, dat ik hier u zijn. Zeker t. Bagatelli- vindmolens

Het rapport 'The high value of the North Sea', uitgebracht door het The Hague Centre for Strategic Studies (HCSS), uit 2021, geeft een beeld van de industriële ontwikkeling van de Noordzee tot 2050. Op de Noordzee wordt nog olie, gas en zand gewonnen, er is infrastructuur voor scheepvaart, en er zijn gebieden voor militaire activiteiten. Ook liggen er duizenden kilometers aan elektriciteits- en datakabels en leidingen, waar rondomheen een veiligheidszone van 500 meter wordt aangehouden. Opvallend is dat op de kaartjes van HCSS de traditionele visserij niet te vinden is.

SIETSKE BERGSMA

Eenrichtingsve

Tijdens de coronapandemie had 20 procent van de VN-ideeën over de pandemiebestrijding, zo blijkt uit onderzoek van het Cultureel Planbureau (SCP).

"Mensen wantrouwen de informatie van de overheid. Deze mensen werden niet van de ene op de andere dag overtuigd. Zij ervoeren uitsluiting door de overheid, de media en dat versterkte hun wantrouwen. Het SCP adviseert om nieuwsgierig te zijn naar de argumenten van verschillende meningen hebben. Dit omdat er vaak begrijpelijke aan ten grondslag liggen."

Na het minder begripvolle en ronduit schokkende advies om "nieuwsgierigheid" door velen opgevat als een reikend, een belofte van beterschap, ja een belofte van nu dat we niet gek waren", klinkt het om me heen. Om zal ik maar meteen met de deur in huis vallen. Of het stenen, planbureaus of politieke rondetafelgesprekken en oplossingen komen: de afstand tussen hen en die l zal zo groot mogelijk moeten blijven. Nieuwsgierigheid is afstand, een hiërarchische verhouding, waarin de 'wappies' en blijft en geen volwaardig lid van de samenleving.

Een extremist genoemd worden omdat je iets "gelooft" is de pot gerukt, maar die obligate nieuwsgierigheid is je gezicht. Een andere manier van zeggen dat met de gedaan hoeft te worden. Ze matigen weliswaar hun psychiater die meededen aan het onderzoek, zijn cor (Tijdschrift voor de Psychiatrie, 2021), dat uiteraard werd, dan nu ineens van gedachten veranderd? Psychiater, ging hier de afgelopen jaren ver in mee. Ze zag op de crisisdienst mensen die geloofden "dat het wel Nederland", en gaf FVD daar de schuld van. Inmiddels Renske Leijten (SP), die nu ineens bij het AIVD-rapport 'mag' hef weer, het vrije woord. Nu mag iedereen weer wat hij wil. Wat een begrip!

Ik heb genoeg gezien en meegemaakt om deze minzaam herkennen voor wat het is. Een zoveelste bekrachtiging dat niet "afwijkt", dat vrij van dat nare wantrouwen is blijft voorschrijven wat waar is en wat niet. Zoals ik niet zal blijven, het systeem overleeft een overbrugging, deze bedoeling er niet in wilt zien, is er een meer natuurlijke om campagnes en andere initiatieven om de 'wappies' steken in halfbakken intenties. Waarom het nooit over zal gaan, maar alleen over de persoon.

In 2012 publiceerde de Amerikaanse sociaal psycholoog de bestseller *The righteous mind*, waarin hij na diepgaand onderzoek tot de conclusie komt dat links, rechts niet begrijpt. Het moet is links (en dat bedoelt hij in brede zin, liberals) zover te geest openen. "Wanneer ik het met hen heb over zaken van yaliteit en heiligheid, wijzen velen ideeën hierover af als cisme, seksisme en homofobie." Herkenbaar, nietwaar? righeid van het SCP verschuilt zich nou juist achter de rug omdat onze links-gedomineerde instituten er

Een extremist genoemd worden omdat je iets "gelooft" is natuurlijk van de pot gerukt

werkt, niet in staat zijn te begrijpen waarom 'andersdenkende' mensen belangrijke zaken vinden, waarom zij hun eigen waarden, geloof, autonomie en vrijheid hechten. Waardoor, de macht wantrouwen.

Haidt ontdekte dat links conservatieve waarden simpelweg zelfs niet als die laatste heel dicht tegen traditionele waarden liggen. Daar komt nog bij dat ze dit falen zelf niet kunnen overtuigen van hun rationaliteit en ruimdenkendheid, moeite (hoeven!) doen die eigenschappen werkelijk te praktiseren. Precies wat er gebeurde de afgelopen jaren. 'De Wetenschapsraad' voor die gekke mensen. Eenrichtingsverkeers maar alsmaar blijven verwachten en hopen dat dit zal vera